

Arbejdsgruppe om mere smidige overgange mellem uddannelser
og mellem uddannelse og arbejdsmarked
for elever og studerende med hjælpemidler

Rapport fra arbejdsgruppe om mere smidige overgange mellem
uddannelser og mellem uddannelse og arbejdsmarked
for elever og studerende med hjælpemidler

1. Indledning	1
1.1 Baggrund	1
1.2 Arbejdsgruppens kommissorium og sammensætning	1
1.3 Arbejdsgruppens metode	2
1.4 Rapportens opbygning	3
1.5 Anvendelse af begreber	4
2. Arbejdsgruppens konklusioner	4
2.1 Barrierer og støtteordninger	4
2.2 Forslag til løsningsmodeller	5
2.3 Konsulentens forslag til løsninger, der ikke indgår i arbejdsgruppens løsningsmodeller	8
3. Afsluttende bemærkninger	10

1 Indledning

1.1 Baggrund

Borgere med funktionsnedsættelser, f.eks. læse- /skrivevanskeligheder, der kræver kompenserende hjælpemidler, kan i forskelligt regi få støtte til at imødekomme deres særlige behov i skolen, i uddannelserne, på arbejdsmarkedet og ved eventuel ledighed. Det er en af grundstenene i dansk handicappolitik.

Støtten følger i almindelighed ikke borgeren, når denne bevæger sig på tværs af sektorer eller blot mellem forskellige støtteordninger inden for den samme sektor, og det kan opleves som en barriere for borgeren, at den støtte, borgeren med rette kan forvente, ikke er til stede på rette tid i rette sammenhæng. Borgeren kan komme ud for i en periode at stå uden hjælpemiddel bl.a. som følge af sagsbehandlingstid, og det kan virke bureaukratisk for borgeren, såfremt man ikke kan tage relevante hjælpemidler med sig, når man bevæger sig mellem skole, uddannelser og arbejdsmarkedet.

Folketingets Uddannelsesudvalg gav i enighed den 1. juli 2010 beretning som led i Folketingets behandling af beslutningsforslag B33 om it-rygsække til ordblinde m.fl. forud for start på ungdomsuddannelser. I beretningen indgik, at udvalget fandt, at det måtte være muligt, at den afgivende institution sørger for, at eleven beholder it-startpakken og informere eleven om, at den modtagende institution skal have besked om at ansøge om overflyttelse af startpakken.

Under et åbent samråd den 26. april 2011 om it-støtte til ordblinde i ungdomsuddannelserne og om vejledningen om de specialpædagogiske støtteordninger til elever i ungdomsuddannelserne tilkendegav den daværende undervisningsminister, at en arbejdsgruppe ville blive nedsat med henblik på at kortlægge barrierer ved overgange mellem forskellige uddannelser samt foreslå løsningsmodeller. På dette samråd blev der desuden rejst spørgsmål om muligheden for at tage hjælpemidlet med i overgangen fra uddannelse til arbejdsmarkedet.

1.2 Arbejdsgruppens kommissorium og sammensætning

Arbejdsgruppen, som holdt sit første møde den 17. august 2011, har bestået af:

- Peter Grønnegård, afdelingschef i Undervisningsministeriet (formand frem til oktober 2011, herefter afløst af Jørgen Torsbjerg Møller, kontorchef i Undervisningsministeriet, nu Ministeriet for Børn og Undervisning)
- Jørgen Torsbjerg Møller, kontorchef i Undervisningsministeriet (nu Ministeriet for Børn og Undervisning)
- Tina Hansen, specialkonsulent i Socialministeriet (nu Social- og Integrationsministeriet)
- Anne Lyders Gade, konsulent i Beskæftigelsesministeriet

- Louise Kornmaaler, fuldmægtig i Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling (nu Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser)
- Jan Bauditz, chefkonsulent i Kommunernes Landsforening (KL)
- Thorkild Olesen, næstformand i Danske Handicaporganisationer.

Sekretariatet for arbejdsgruppen har bestået af:

- Susanne Anthony, kontorchef i Undervisningsministeriet (nu Ministeriet for Børn og Undervisning)
- Lars Nørregaard, specialkonsulent i Undervisningsministeriet (nu Ministeriet for Børn og Undervisning)
- Jannie Eriksen, fuldmægtig i Undervisningsministeriet (nu Ministeriet for Børn og Undervisning).

Arbejdsgruppen har afholdt 5 møder.

I henhold til kommissoriethavde arbejdsgruppen følgende opgaver:

- Beskrivelse af de nuværende støtteordninger inden for de enkelte sektorer - herunder baggrund for ordningerne, nuværende regler, administrativ praksis, aktivitet og økonomi.
- Afdækning og analyse af barrierer for at elever og studerende kan tage hjælpemidler med sig i forbindelse med overgange mellem uddannelser og mellem uddannelse og job eller eventuel ledighed.
- Udarbejdelse af forslag til løsningsmodeller for smidigere og mindre bureaukratiske overgange – herunder belysning af behov for regelændringer, økonomiske konsekvenser m.v.

Kommissoriet er vedlagt som bilag 1.

1.3 Arbejdsgruppens metodeog afgrænsning af opgaven

Arbejdsgruppen har indhentet ekstern bistand fra Rambøll med henblik på beskrivelse af de nuværende støtteordninger, afdækning af barrierer for at elever og studerende kan tage hjælpemidler med sig i forbindelse med overgange mellem uddannelser og uddannelse og beskæftigelse samt skitser til udgiftsneutrale løsningsmodeller for smidigere og mindre bureaukratiske overgange.

Rambølls metode i analysearbejdet vedrørende kortlægning, barriereanalyse og analyse af løsningsmodeller har hovedsageligt bestået i kvalitative interviews. Indledningsvis interviewede Rambøll arbejdsgruppens

medlemmer. Herudover er interessenter og borgere blevet inddraget i analysearbejdet ved bl.a. telefoninterviews, gruppeinterviews og en workshop, der blev afholdt for at skabe yderligere viden om de forskellige overgange, samt for at kvalificere de resultater som interviewene havde afdækket.

Rambølls barriereanalyse tager udgangspunkt i borgerens oplevelse af de forskellige barrierer samt en prioritering af disse. Med henblik på kortlægning af bl.a. støtteordninger, har Rambøll haft fokus på hjælpemidler i form af fysiske genstande, og der er udarbejdet kataloger, for at give overblik og viden om hjælpemiddeltyper, lovgivning, administrativ praksis i forbindelse med overgange, omfang og økonomi. Der er foretaget en konsekvensvurdering af de opstillede løsningsforslag.

Kvantitative oplysninger har kun i begrænset omfang kunnet tilvejebringes inden for arbejdsgruppens tidsmæssige og økonomiske rammer. Således foreligger der navnlig kun kvantitative oplysninger på statsligt finansierede områder.

Arbejdsgruppen kan henholde sig til den kortlægning af barrierer og støtteordninger som Rambøll har udarbejdet. For en bruttoliste over alle barrierer se side 7-8 i Rambølls rapport.

Konsulentrapporten er vedlagt som bilag 2.

Arbejdsgruppen har kvalitetssikret den af Rambøll udarbejdede kortlægning af støtteordninger på området. Se bilag 1 – 4 vedlagt Rambølls rapport.

Afrapportering af arbejdsgruppens arbejde skulle i henhold til kommissoriet ske inden udgangen af november 2011. Under henvisning til at der i august 2011 blev udskrevet valg til Folketinget til afholdelse den 15. september 2011, samt at konsulenten fik forlænget fristen for aflevering af analysearbejde til arbejdsgruppen, er der sket en forskydning af tidspunktet for arbejdsgruppens afrapportering, således at rapporten foreligger med udgangen af december 2011.

Afgrænsning af hjælpemiddelområdet

Arbejdsgruppen har ud fra kommissoriet, herunder baggrunden for nedsættelse af arbejdsgruppen valgt at fokusere på borgere med funktionsnedsættelse, som med brug af hjælpemidler kan gennemføre en ordinær skolegang og uddannelse og senere bestride et job eller stå til rådighed for arbejdsmarkedet.

Hjælpemidler til elever i den særligt tilrettelagte ungdomsuddannelse indgår ikke i rapporten. Generelt er støtte til borgere, som ikke er støttet med hensyn til hjælpemidler undtaget fra arbejdsgruppens arbejde.

1.4 Rapportens opbygning

Medlemmerne i arbejdsgruppen har, som repræsentanter for aktører på området, drøftet de forslag til løsninger, konsulentens rapport oplister og kombinationer heraf. Arbejdsgruppen peger i sin rapport på de muligheder, som efter arbejdsgruppens opfattelse vil kunne smidiggøre overgangene imellem uddannelser og imellem uddannelse og beskæftigelse eller ledighed med god effekt inden for rammerne af kommissoriet. De muligheder som arbejdsgruppen peger på vil kræve større eller mindre grad af ændringer af de nuværende støtteordninger.

De økonomiske, juridiske, organisatoriske og tekniske konsekvenser af gennemførelsen af disse forslag til løsningsmodeller er ikke analyseret til bunds. Beskrivelsesniveauet bærer præg af de tidsmæssige og økonomiske rammer for arbejdet. Hertil kommer udfordringer med at skaffe anvendelige statistiske data fra de forskellige sektorer, hvilket har gjort det vanskeligt for arbejdsgruppen at komme i dybden med materialet.

Arbejdsgruppens rapport oplister hovedproblemstillingerne i forbindelse med borgernes skift i overgange inden for forskellige støtteordninger og mellem sektorer, og angiver hvilke løsninger der efter arbejdsgruppens opfattelse kan arbejdes videre med for at gøre disse overgange smidigere for borgerne.

1.5 Anvendelse af begreber

Overgange

Overgange skal i det følgende forstås som overgange både indenfor sektorer og imellem sektorer, f.eks. overgange imellem skoler og uddannelser inden for samme myndighed eller mellem forskellige myndigheder samt overgange fra uddannelse til beskæftigelse eller eventuel ledighed.

Borger

I rapporten anvendes udtrykket ”borger” som en fællesbetegnelse for de mange forskellige subjekter for de undersøgte støtteordninger: elever, praktikanter, studerende, medarbejdere, ledige m.v.

2 Arbejdsgruppens konklusioner

2.1 Barrierer og støtteordninger

Dansk handicappolitik bygger på et sektoransvarlighedsprincip, som indebærer, at ”den myndighed, organisation eller virksomhed, som har ansvaret for at levere ydelser, tjenester eller service til borgerne i almindelighed, har en tilsvarende forpligtelse til at sikre og finansiere, at disse ydelser, tjenester eller services er til-

gængelige for mennesker med en funktionsnedsættelse”¹. Dette betyder i denne sammenhæng, at en borger med funktionsnedsættelser skal have samme mulighed for at gennemføre en uddannelse som en borger uden funktionsnedsættelse, hvilket bl.a. kan indebære, at vedkommende myndighed, organisation eller virksomhed skal stille hjælpemidler til rådighed i overensstemmelse med lovgivningen herom.

Ansvaret for at kompensere den enkelte borger skal varetages, også når borgeren bevæger sig i overgange mellem forskellige støtteordninger og sektorer, hvilket kan medføre at borgeren møder mere eller mindre belastende barrierer i form af forskellige serviceniveauer, varierende praksis og i værste fald manglende hjælpemidler i en overgangsperiode.

Rambøll har gennem sit analysearbejde identificeret 20 barrierer, der er opdelt i 4 kategorier: Juridiske, organisatoriske, økonomiske og tekniske barrierer. Barriererne er desuden opdelt i tværgående barrierer og barriere for de enkelte overgange. Barriererne er endvidere vurderet på en måde så det fremgår om de ud fra et borgerperspektiv opleves at have henholdsvis høj, middel eller lav belastningsgrad. Se side 7-8 i Rambølls rapport for bruttoliste over barrierer.

De oplyste barrierer overlapper i nogen grad hinanden. Forslag til at afhjælpe en tværgående barriere vil i flere tilfælde samtidig afhjælpe barrierer, der vedrører én eller flere overgange. Omvendt vil et forslag til løsningsmodel der afhjælper barriere der vedrører én overgang typisk ikke afhjælpe andre barrierer.

2.2 Forslag til løsningsmodeller

Rambøll har opstillet 18 forslag til løsningsmodeller med henblik på at afhjælpe barriererne.

Arbejdsgruppen har særligt rettet opmærksomheden på de forslag, som kan afhjælpe barrierer med høj belastning for borgerne, og som samtidig vurderes at være overkommelige at gennemføre i økonomisk og organisatorisk henseende. Arbejdsgruppen har desuden prioriteret at søge at pege på eventuelle let realiserbare forslag uanset de pågældende barrierers belastningsgrad.

Arbejdsgruppens løsningsmodeller er en bearbejdning af forslagene i Rambølls rapport, og i flere tilfælde en kombination af flere af konsulentens forslag. Løsningsmodellerne står derfor alene for arbejdsgruppens regning.

Løsningsmodel nr. 1

Borgeren medbringer hjælpemidlet i en overgangsperiode som et lån. (Bygger på Rambølls forslag 1, 8, 9 og 10).

---

¹Publikation fra Det Centrale Handicapråd, "Dansk Handicappolitiks Grundprincipper" (2005), jf. side 17.

Hvis borgeren har ret til at låne hjælpemidlet med sig i overgangen, sikres det at borgeren har adgang til hjælpemidlet i den periode, hvor den modtagende myndighed eller institution (virksomhed) udfører sagsbehandling med henblik på at træffe afgørelse om, hvordan borgerens behov skal imødekommes. Uanset om der er tale om overgang til ny uddannelse eller til arbejde eller ledighed, vil det give mulighed for en mere smidig overgang for borgeren.

Ordningen vil give den afgivende myndighed eller institution en ny tilskyndelse til at hjælpe borgeren videre på en sådan måde, at sagsbehandlingstiden for en ansøgning til den modtagende myndighed/ordning bliver så kort som muligt. For at optimere den modtagende myndigheds mulighed for at foretage en hurtig sagsbehandling, kan der f.eks. udarbejdes en vejledning om eller opstilles faste rutiner for hvordan konkret overlevering skal foregå.

Udlånsperioderne vil kunne mindskes såfremt uddannelsesinstitutionerne kan påbegynde sagsbehandling straks ved modtagelse af ansøgning om optagelse frem for som i dag først ved optagelsen. Da denne sagsbehandling vil bygge på en mere eller mindre sikker hypotese om, at ansøgeren optages, bør forslaget næppe indebære en pligt til at institutionen påbegynder sagsbehandling på et hypotetisk grundlag.

Forslaget kan kombineres med indførelse af et hjælpemiddelbevis, som beskriver det behov, som det konkrete hjælpemiddel indfrier. Derved kan det sikres, at borgeren har historikken med sig, og ikke skal begynde fra bunden hver gang borgeren begynder på noget nyt. Dette understreger vigtigheden af, at der er respekt for andre myndigheder og kvaliteten af de afgørelser, der træffes. Det kan understøttes af standardiserede diagnosticerende og beskrivende værktøjer. Men det kræver, at der opnås konsensus myndighederne imellem. Hjælpemiddelbeviset kan være et godt udgangspunkt for sagsbehandlingen hos den overtagende myndighed, men må ikke stå alene. Borgerens gældende ret til at få genvurderet sit behov skal oprettholdes. Det kunne eventuelt være aktuelt at udarbejde en vejledning, så det er klart for alle myndigheder, hvordan hjælpemiddelbeviset skal anvendes.

De barrierer, som denne model adresserer, har ud fra et borgerperspektiv en høj belastningsgrad

Forslaget vil kræve ændringer i love og administrative forskrifter på flere ministerområder. Som udgangspunkt er forslaget udgiftsneutralt, med undtagelse af virkningerne for folkeskolen, de frie grundskoler og efterskolerne, hvor kommunerne og skolerne stort set ikke selv vil kunne nyde godt af udlån fra andre sektorer.

Løsningsmodel nr. 2

Hjælpemidlet følger borgeren (Bygger på Rambølls forslag 2)

Borgeren kan opleve det som en barriere i overgangen, at der mellem institutioner mv. er uens tildelingskriterier og normer for, hvilke hjælpemidler der tildeles. Da den enkelte sektor typisk ejer hjælpemidlet, bliver

borgeren som hovedregel bedt om at aflevere sine hjælpemidler ved overgange mellem uddannelsesområder mv., og borgeren skal derefter indgive en ny ansøgning om hjælpemiddel til den nye institution. Hver sektor har ansvar for at træffe afgørelse på et tilstrækkeligt oplyst grundlag, og borgeren kan dermed blive bedt om at få niveauet for funktionsnedsættelsen testet (igen). Det kan for borgeren virke unødigt bureaukratisk, da borgeren som oftest medsender papirer fra den foregående sektor. Der kan således opstå perioder hvor sagsbehandlingstider medfører at borgeren står uden de nødvendige hjælpemidler. Borgere oplever, at de selv skal være ansvarlige for at bære oplysninger om deres hjælpemiddelbehov videre ved overgange, også i tilfælde af, at den modtagende sektor har modtaget oplysninger om hjælpemiddelbehovet i forbindelse med ansøgning om optagelse eller ansættelse.

Hvis hjælpemidlet følger borgeren, vil disse barrierer blive stærkt reducerede. Forslaget er mere vidtgående end løsningsmodel 1.

Løsningsmodellen forudsætter, at der tages stilling til, hvordan de brugte hjælpemidler prissættes og afregnes sektorernes imellem, samt at der tilvejebringes hjemmel til at alle relevante myndigheder og institutioner kan overdrage hjælpemidlerne, herunder evt. vederlagsfrit.

Forslaget forudsætter, at den gældende ret for borgerne til at få genvurderet deres behov opretholdes, således at der altid bliver taget stilling til, om det hidtidige hjælpemiddel er egnet i forhold til den nye uddannelse eller jobbet. Det vil eventuelt være hensigtsmæssigt med udarbejdelse af en vejledning for både sagsbehandling og afregningsmetoder.

Forslaget vedrører især barrierer i form af lange sagsbehandlingstider og ventetid på leverance, og dermed kritiske perioder uden hjælpemidler, herunder at hjælpemidlet ikke foreligger i forbindelse med studiestart eller jobstart.

Modellen vil kræve ændringer i love og administrative forskrifter på flere ministerområder. De økonomiske konsekvenser af modellen bør analyseres nærmere. Da modellen er mere vidtgående end løsningsmodel nr. 1, vil den som udgangspunkt være mere attraktiv for borgerne.

Løsningsmodel nr. 3

Opkvalificering af vejledere og tværgående samarbejde (Rambølls forslag 5, 6 og 16)

Modellen går ud på opkvalificering af vejledere i de enkelte systemer gennem uddannelse af nye vejledere på tværs af sektorer og af netværksdannelse på tværs af sektorernes.

Modellen giver et løft i kvaliteten i vejledning om støttebehov og –muligheder, således at borgeren bl.a. vil blive mødt med en større forståelse og ekspertise både i overgangen og hos den modtagende myndighed.

Løsningsmodellen indebærer derfor en større tryghed hos borgeren som følge af oplevet sammenhæng i indsatsen for at sikre rettidig tilstedeværelse af relevante hjælpemidler og vejledning om deres anvendelse.

Der findes forskellige SPS netværk for vejledere, men kun de netværk, som findes inden for beskæftigelsesområdet, er organiseret systematisk.

I overgange fra uddannelse til beskæftigelse eller ledighed, møder borgeren ofte den barriere, at jobcentermedarbejdere har et begrænset kendskab til funktionsnedsættelser og til afklaring og tildeling af hjælpemidler. En tværsektoriel vidensdeling vil kunne afhjælpe denne barriere, der ud fra et borgerperspektiv har høj belastningsgrad.

En måde at gøre overgangen til en ny sektorendnu mere smidig på kunne være, at den afgivende sektor får pligt til at levere oplysninger videre om borgerens funktionsniveau og hjælpemiddelbehov samt historik om, hvilke hjælpemidler borgeren hidtil har benyttet. Videregivelse af oplysninger kan i nogle tilfælde kunne ske med borgerens samtykke, men samtykkeerklæringer anvendes i forvejen i blandt andet uddannelsessystemet i forbindelse med videregivelse af personfølsomme oplysninger. Forslaget vil afhjælpe den barriere som borgere kan opleve, nemlig at de selv skal være ansvarlige for at bære oplysninger om deres hjælpemiddel behov videre ved overgange.

Modellen kan yderligere kombineres med information til studerende med funktionsnedsættelse om mulighed for afklaring og rekvisition af hjælpemidler i forbindelse med overgang til beskæftigelse eller ledighed. I forbindelse med aktivering er det målet for jobcentrene at sørge for udredning og skaffe hjælpemidler inden påbegyndelsen af aktiveringsforløbet, så borgeren kan få udbytte af aktiveringen. Det kunne derfor formidlestil de studerende, at jobcentrene ikke tillægger en oplysning om borgerens funktionsnedsættelse betydning for afgørelsen om, hvorvidt borgeren ved ledighed reelt står til rådighed for arbejdsmarkedet, og at fortielse overfor jobcentret af en given funktionsnedsættelse af frygt for negative konsekvenser i forhold til ret til ydelser, herunder dagpenge, vil være ubegrundet og i værste fald forsinkende i forhold til aktiveringen af borgeren.

Modellen kan formentlig gennemføres uden lovændring, men vil indebære udgifter til efteruddannelse og medarbejderressourcer til øget vejledning og netværksdannelser.

Modellen vil kunne afhjælpe de nævnte barrierer, der både er af middel og høj belastningsgrad, men er ikke et alternativ til løsningsmodel 1 eller 2.

2.3 Konsulentens forslag til løsninger, der ikke indgår i arbejdsgruppens løsningsmodeller

I konsulentrapporten er der opstillet en række forslag til løsninger, som arbejdsgruppen ikke anbefaler, at der arbejdes videre med, da forslagene ikke er overgangsrelaterede, udgiftsneutrale eller relaterede til børne- og undervisningsministerens ressort. Arbejdsgruppen anbefaler at der arbejdes videre med to forslag (forslag nr. 4 og forslag nr. 13) i andet regi, eventuelt som led i forsøg.

Forslag nr. 3 i Rambølls rapport om etablering af en fritvalgsordning, hvor borgeren får et bestemt beløb, til køb af bedst egnede og billigste hjælpemidler er ikke medtaget i arbejdsgruppens rapport, da forslaget ikke er overgangsrelateret.

Forslag nr. 4 i Rambølls rapport om centralisering af tildelingen af hjælpemidler, der bygger på "den norske model", er ikke anbefalet, da de barrierer der adresseres i løsningsmodellen afhjælpes på andre og mindre indgribende måder. Forslaget kan evt. inspirere til etablering af forsøgsordninger med hjælpemidler til mindre handicapgrupper og grupper med meget specielle hjælpemiddelbehov. Forslaget kan endvidere inspirere til fællesindkøb for flere myndigheder og institutioner eller til øget standardisering af hjælpemidler på tværs af sektorer.

Forslag nr. 7 i Rambølls rapport om fri adgang til centrale softwareprogrammer til kommunikation via internettet er ikke anbefalet af arbejdsgruppen, da der vurderes at være tale om en standardforbedring som ligger uden for arbejdsgruppens kommissorium.

Forslag nr. 11 i Rambølls rapport om skoledatatek i Danmark hvor eksperter efter en svensk model kan hjælpe med at indføre og benytte hjælpemidler i samarbejde med UU og PPR er ikke medtaget i arbejdsgruppens anbefalinger, da der er tale om standardforbedringer og kun i mindre grad om barrierer for overgange.

Forslag nr. 12 i Rambølls rapport om fast procedure for, at alle elever skal kompetencevurderes senest to uger efter studiestart, herunder udredning af evt. behov for hjælpemidler, er ikke medtaget i arbejdsgruppens anbefalinger, da forslagene ikke er overgangsrelateret. Såfremt alle elever kompetencevurderes senest to uger efter studiestart, som det sker nu på erhvervsuddannelsesområdet, vil uddannelsesinstitutionerne først forholde sig til elevens behov for hjælpemiddel efter uddannelsens begyndelse. Forslaget sigter derfor ikke på selve overgangen.

Forslag nr. 13 i Rambølls rapport om at gøre centrale studiematerialer tilgængelige for en bredere kreds af studerende med behov for kommunikationsmidler er ikke medtaget i arbejdsgruppens rapport, da det i meget begrænset omfang er overgangsrelateret. Arbejdsgruppen ser gerne, at der arbejdes videre med forslaget i andet regi. Større viden på uddannelsesinstitutionerne om hvilke vanskeligheder borgere med funktionsnedsættelse har, kan bevirke at undervisere vil offentliggøre læseplaner på et tidligere tidspunkt til gavn

for hjælpemiddelbrugere. Der kan ligeledes arbejdes videre med idéen om standardisering af elektroniske tekster, samt udvikling af de centrale studiematerialeordninger.

Forslag nr. 14 i Rambølls rapport om at tillade at studerende på sabbat kan låne hjælpemidler i sabbatperioden er ikke anbefalet af arbejdsgruppen, da det omhandler standardforbedringer og forslaget er ikke overgangsrelateret. Et sabbatår dækker over mange forskellige situationer og et sabbatår er svært at afgrænse tidsmæssigt, da det kan være udtryk for en periode på et år, men det kan også omfatte kortere eller længere tidsrum. I nogle tilfælde vil den borger der holder uddannelsespause før eller under en uddannelse være dækket af støtteordninger, eksempelvis hvis borgeren er i beskæftigelse i det pågældende tidsrum.

Forslag nr. 15 i Rambølls rapport om formulering af procedurer og opfølgingsmekanismer hvad angår jobcentrenes vejledning af borgere med funktionsnedsættelse er ikke medtaget blandt de anbefalede løsningsmodeller, da forslaget udelukkende vedrører Beskæftigelsesministeriets ressort.

Forslag nr. 17 i Rambølls rapport om at efter- og videreuddannelsesområdet skal dækkes af SPS-lovgivningen og forslag nr. 18 om at give efter- og videreuddannelsesinstitutioner bevillingskompetence, så de direkte kan rekvirere hjælpemidler gennem Hjælpemiddelinstitutionen kræver nærmere analyse. Det har af den grund ikke været muligt for arbejdsgruppen at pege på disse løsningsmodeller som egnede med hensyn til at afhjælpe barrierer som borgere kan opleve i overgange mellem sektorer. Forslaget vurderes ikke umiddelbart at være udgiftsneutralt.

3 Afsluttende bemærkninger

Arbejdsgruppen har valgt at fremhæve 3 forslag til løsningsmodeller, der ifølge arbejdsgruppen vil være bedst egnede til at nedbryde barrierer, som borgere oplever i overgange mellem sektorer. De 3 forslag dækker barrierer, som ud fra borgerens perspektiv har høj belastningsgrad. Forslagene varierer meget i omfang, og der er stor forskel på hvor vidtgående de forskellige forslag er. Arbejdsgruppen har ikke haft tilstrækkelige kvantitative oplysninger til at kunne foretage dybtgående analyser, hvilket beskrivelsesniveauet af konsekvenserne af de nævnte løsningsmodeller i nogen grad afspejler.

Arbejdsgruppen har i rapporten forsøgt at give et overblik over hvilke barrierer en borger kan opleve når denne bevæger sig på tværs af sektorer, og det fremgår af de 3 forslag til løsningsmodeller, hvilke barrierer forslagene vil afhjælpe. Det vil dog kræve en nærmere analyse af disse løsningsmodeller at fastslå præcis hvilke juridiske, tekniske, organisatoriske og økonomiske konsekvenser en gennemførelse må antages at medføre.